

S Evou do Hvězdy

Pozvání na procházku do Liboce, provázely trochu obavy, mrzlo, ležel sníh, nepříjemná kombinace. Do našeho výšlapu zbýval ale ještě necelý týden, tak uvidíme. A nestačili jsme se divit, počasí se umoudřilo, zvolili jsme dobře. Na Vypichu nás vítalo nebe bez mráčku a sluníčko.

Liboc je trochu zvláštní městská část, při pohledu na mapu zjistíme že převážnou část jejího území tvoří dvě chráněné přírodní památky. **Divoká Šárka** a **obora s letohrádkem Hvězda**. Na bydlení zbývá tak asi třetina. Původně to bylo ale ještě méně, malá tvrz nad litovickým potokem s dvorcem **Hluboc – dnešní Liboc**, to se ale psal **rok 993**.

Na oboru a letohrádek došlo vlastně mnohem později. Byla to až doba renesance a **rok 1526** kdy český král Ferdinand I. Habsburský založil oboru obehnanou kamennou zdí a jeho syn Ferdinand I. Tyrolský pokračoval v jejím zvelebování. Založil rybníky a hlavně lovecký zámek - letohrádek Hvězda.

Sem také míří každý, kdo do nejvyšších míst nad Prahu zavítá. Za pěknou přírodou, památkami nebo odpočinkem. S námi to není jinak. Přes planinu na Vypichu od MHD míříme rovnou k jedné z hlavních bran do obory.

Eva to s námi nebude mít jednoduché, pětadvaceti účastníkům vycházky vysvětlit historii něčeho o čem jsou napsané celé knihy, to není jen tak. Vybrala to nejdůležitější a nejen to, promyslela a vyzkoušela cestu oborou, abychom nic zajímavého nevynechali. Tak o tom bude naše kronika.

Hlavní promenádní cesta nás dovedla k letohrádku. Ten je sice v zimě zavřený, na jeho historii to ale nic nemění. Ferdinand I. Tyrolský položil základní kámen letohrádku v roce 1555. Co ho k tomu vedlo? Velká láska, zamiloval se do vzdělané měšťanky Filipiny Welserové. Tajně se s ní oženil a aby odčinil všechna příkoří která musela strpět za svůj neurozený původ, vybudoval pro ni mimořádné sídlo uprostřed nádherné obory a okamžitě ji sem nastěhoval.

Něco od Evy k té mimořádné stavbě. Letohrádek Hvězda patří mezi tzv. „**filozofické stavby**“. Ty jsou prostoupeny řádem a kompaktností. Ztělesňují matematické vztahy nebo názory na stavbu vesmíru. Letohrádek provází číselná symbolika. Jeho půdorys šesticípá hvězda – hexagram- symbolizuje spojení protikladných sil do vzájemné harmonie.

Také rok založení letohrádku není žádná náhoda. Šlo o 311. lustrum po narození Ježíše, to je pětileté období (311x5), po němž se ve starodávném Římě konaly očištné oběti. Bez zajímavosti není ani to že stavba byla dokončena **za rok od položení základního kamene**. Kdeže loňské sněhy jsou dnešní páni politici a stavitelé. Zamyslete se!

Od letohrádku se svažuje na jih prudká pěšina k dalšímu zajímavém místě v oboře. Ke štolě Světluška. Napůl rozmrzlá pěšina připomíná klouzačku, Eva volí jinou pozvolnou cestu skupinou nádherných a velmi starých buků a když jsme již u těch buků, není to v oboře jediný druh, jsou tu i duby, jasany, břízy, nechybí ani smrk, habr a borovice.

Kde je takové množství stromů musí být i něco živého, tedy kromě návštěvníků je v oboře ještě 60 druhů ptáků, králík divoký, ježek, kuna skalní. Nechybí ani vyhynutím ohrožené druhy : krajník hnědý, tesařík dubový, motýlice lesklá, střevlík bronzový. Ne že bychom o všechnu tuto zvěř dnes zakopávali, většina se ještě ani pořádně neprobudila po zimním spánku, ale příroda je opravdu krásná i v období kdy ještě odpočívá, na tom se asi shodneme.

Voda a kámen, také to je ve Hvězdě neodmyslitelná součást přírody, zvláště ve spodní části obory do které jsme teď sestoupili. Voda je nezbytná vláha a zároveň vytváří krajinný prvek v tak významném parku. Malé opukové lomy celá staletí dávaly kámen na nejrůznější opravy a také na oplocení obory.

Samostatnou kapitolu ve spodní části parku, vlastně na hraně území kde se odehrála v roce 1620 bitva na Bílé hoře jsou štol. Několik štol, některé nedodělané nebo částečně zavalené. Jedna ale unikátní a plně funkční.

Štola Světluška je vlastně nejmladší vodovodní štolou takzvaného **Hradního vodovodu**. Její součástí je kruhová funkcionalistická stavba kryjící hloubkový vrt. Voda měla sloužit k zásobování Pražského hradu zdejší velmi kvalitní vodou. Vodovodní štola Světluška má délku 293 m. a je celá vyzděná cihlami. Dokončena byla v roce 1930 údajně podle návrhu slovinského hradního architekta Plečnika. V bezprostřední blízkosti štol jsou zbytky opukového lomu.

Tak dramatické místo jistě stojí za zvětšení i když od původního záměru zásobovat vodou Pražský hrad bylo nakonec upuštěno. Napojili jej radši na pražský vodovod. Pro oboru to bylo vlastně štěstí, nějaký čas byla voda svedena do malé vodárny v Ruzyni, po jejím zrušení voda volně vytéká ze štol romantickým potůčkem a pod letohrádkem vytváří malý rybníček a rozsáhlý mokřad.

Romantický potůček, na jeho konci malý rybník, přebytečná voda se rozlévá do rozlehlého mokřadu podél západní hradební zdi. Tento mokřad je vyhlášen jako velmi cenné přírodní území označené jako Natura 2000. Díky velmi čisté vodě přitékající za Světlušky je zdejší rybníček zmiňován jako vůbec nejčistší v Praze.

Pod rybníkem je malá branka tou chceme oboru opustit a podívat se na náves k libockému kostelíku svatých Fabiána a Šebestiána. To nás ale čeká trochu riskantní kousek. Překonat na kost promrzlou a zledovatělou hráz rybníka. Povedlo se a jsme již mimo oboru.

Libocký kostelíček sv. Fabiána a Šebestiána na návsi má své předchůdce již v době knížete Boleslava II. Později byl několikrát opravován a přestavěn. Ten dnešní, nejnovější byl vysvěcen teprve v r. 1844 a od roku 1958 je zapsán do seznamu kulturních památek.

Také v Liboci se život v posledních desetiletích nezastavil. Největší rozvoj nastává v 19. století. Koňská dráha se mění na parostrojní železnici, takzvanou Buštěhradskou dráhu, začínají se postupně demolovat původní statky, významné osobnosti si zde začínají stavět romantické vily a přesto že se jedná o jednu z nejmenších městských částí, nevyhýbá se jí ani výstavba paneláků. (menší část sídliště Dědina)

Na návsi jsme se rozhlédli a vracíme se do obory a zase jiným vchodem, brankou v její nejsevernější části. Před námi jsou schody, celkem pohoda, ovšem za zdí prudký, z části zasněžený svah. Pochválíme se, vyšplhali všichni a ani částečně rozmrzlého bahna k **Schubertově vile** jsme se nezalekli.

Unikátní vilu s vyhlídkovou věží, je dobře viditelná přes zeď obory, navrhl v roce 1871 arch. Zdenko Schubert. Nechal se inspirovat architekturou italského Toskánska. Je to ale smutný pohled, okna zabedněná překližkou, vila opuštěná, zdevastovaná. Její oprava zřejmě v nekonečno.

To husitský hejtman **Jan Roháč z Dubé** stojící na podstavci v parku nedaleko od vily je na tom mnohem lépe. Kámen ze kterého je vytesán je téměř nezničitelný. I když vždycky mu tak lehký jako tady ve Hvězdě nebylo. Původně jeho socha stála na Staroměstském náměstí na místě kde byl popraven. Závidět mu nebudeme.

Poslední naše zastavení je již za branou obory na Heyrovského náměstí, před Ústavem makromolekulární chemie AV ČR.

Jako pocta **Otto Wichterlemu** vynálezci měkkých kontaktních čoček zde stojí plastika „**Strom vědění**“.

Zajímavá bronzová plastika představuje strom s rozvětvenými makromolekulárními strukturami. Na vrcholu každé větve je číslo některého ze **64 Wichterlových patentů**. Vědec, chemik a vynálezce tento ústav založil a byl také jeho prvním ředitelem. Autoři plastiky z r. 2005 jsou sochař Michal Gabriel a arch. Oleg Haman a Jana Podpěrová.

To tedy bylo naše páteční putování vyhlášenou přírodní památkou oborou Hvězda a jejím nejbližším okolím. Není bez zajímavosti že efektní průhledy od Břevnovské brány k letohrádku inicioval v r. 1928 **slovinský architekt Josip Plečnik**. Právě od té brány kterou jsme s Evou do obory vstoupili.

V Liboci 15. února 2019.

Vycházku připravila a vedla Eva Noháčová
Kroniku napsal a fotografiemi opatřil Mirek Bernát
Fotografovali: Jiřina Žipková, Milena Krejčová a Václav Proseć

Ještě malá fotokronika ze snímků na které se v textu nedostalo

Tak kolik nás vlastně je? Spočítejte to někdo!

Překvapení hned na startu vycházky. To nám nikdo neřekl že si máme vzít lyže. (**Skate park na Vypichu**)

Hrozivě vypadající ozbrojená husitská žena. Pískovcový monument sochaře Jana Jiříkovského před letohrádkem, dlouhý dřevěný kyj decentně schovává ve křoví

